

Dr. JAN VERWEIJ, EEN OPMERKELIJK VOGELAAR

Op 24 september 1981, overleed op 82-jarige leeftijd Dr. Jan Verweij. Het was misschien niet de eerste vogelaar in Noordwijk, want zo lang er vogels zijn wordt er naar gekeken, maar zeker wel de bekendste.

In het memoriam zegt Willem Baalbergen (De Strandloper, december 1981):
"Het zou een goede zaak zijn als we in Noordwijk deze herinneringen op de een of andere manier blijvend zouden kunnen maken".

Inderdaad een goede gedachte. Een manier zou kunnen zijn om zijn werk weer onder de aandacht te brengen. Een betere nagedachtenis aan een oud-lid van onze vereniging is mijn inziens niet denkbaar.

Wie was Dr. Jan Verweij?

Jan Verweij werd op 12 mei 1899 geboren. Hij was een van de zeven kinderen van de bekende dichter en schrijver Albert Verweij.

Om te weten wie Jan Verweij was, kunnen we beter Jan P. Strijbos aan het woord laten. Hij heeft Jan Verweij heel goed gekend.

In zijn "Ter herinnering aan Dr. Jan Verweij" in Het Vogeljaar 6/1981 zegt hij onder meer het volgende:

"Het was in de glorie-dagen van het Trekstation Noordwijk/Zee. Jan Verweij en Gerrit Brouwer waren de initiatiefnemers en schreven een opwekking in De Levende Natuur, waarin ze vroegen om waarnemers, die genegen waren een tijdje naar Noordwijk aan Zee te komen om de trek waar te nemen. Dr. Thijssse die het een prachtig plan vond, schreef er een opwekking bij en sprak van een "sympathieke Kustwacht". Zo trok ik op een stralende dag in het begin van oktober met mijn vriend Gerard Traanberg naar Noordwijk aan Zee. Wij vervoegden ons aan de "villa" zoals het huis van de Verweij's werd genoemd, er werd opengedaan en wij werden te woord gestaan door een van de zusters van Jan Verweij. "Ik kom voor Jan Verweij" zei ik. Ze keek even rond en antwoordde: "Die staat daar in het duin".
"Ja, maar er staan drie jongens", gaf ik te kennen.
"Dat klopt, maar die met rood haar, dat is Jan Verweij".
"ja", durfde ik te zeggen, "er staan twee jongens met rood haar".
"Maar een er van kijkt een beetje loens en dat is hem".
Zo maakte ik kennis met Jan Verweij en tevens met Gerrit Brouwer.

De Levende Natuur

Jan Verweij publiceerde veel in De Levende Natuur. Juist door deze publikaties hebben wij een inzicht gekregen in vooral de vogelstand in Noordwijk in de jaren tussen 1914 en 1920.

Jan Verweij publiceerde, voorzover bekend, als 15-jarige jongen zijn eerste artikel in De Levende Natuur. Dat was voor die tijd toch wel iets bijzonders. U moet niet vergeten dat de bekende Dr. Jac. P. Thijssse samen met J. Heimans de redactie voerde over dit bekende tijdschrift? Om te kunnen publiceren in De Levende Natuur moet je wel wat mans zijn. Nog steeds worden heel vaak in wetenschappelijke artikelen publikaties in De Levende Natuur in de literatuurlijst opgenomen als geraadpleegde literatuur. Indien een stuk in De Levende Natuur werd opgenomen, getuigde dat

wel van vakmanschap op een bepaald terrein.

De oude jaargangen van De Levende Natuur zijn nog heel goed leesbaar, waarbij opvalt dat een en ander wat smeueriger werd opgediend dan nu het geval is. De artikelen thans zijn gedegen wetenschappelijke bijdragen, waar soms geur noch smaak aanzit. Maar dit ter zijde. Ik wilde alleen maar aantonen, dat publiceren in De Levende Natuur toch wel iets bijzonders was en voor een 15-jarige jongen een zeer speciale gebeurtenis.

Dagboekartikel

Jan Verweij heeft vanaf 30 mei tot en met 27 juli 1914 bijna dagelijks een paartje Grauwe klauwier gevolgd en zijn bevindingen opgeschreven in een soort dagboek.

Zelfs in 1914 was de Grauwe klauwier niet zo'n algemene broedvogel. In de omgeving van Noordwijk broedden in 1915 8 paren en in 1916 5 paren (De Levende Natuur afl.21-22 1 maart 1917)

Vijftig jaar later waren dat nog 4 paren en nu komt de Grauwe Klauwier in Noordwijk niet meer als broedvogel voor.

Jan Verweij deed zijn waarnemingen in het bekende Hoogwakersbosje. De geschiedenis van dit bosje wil ik in een volgende Strandloper eens nader belichten.

Vanaf zijn woning, de nu afgebroken villa "Nova" op de hoek van de Prins Hendrikweg en Nieuwe Zeeweg, was het Hoogwakersbosje dwars door duin voor een 15-jarige knaap een peuleschilletje. Hieronder laat ik het artikel volgen zoals dit verscheen in De Levende Natuur van 1 februari 1915. De oude spelling is aangepast, doch dat zou Jan Verweij ook hebben gedaan als hij het artikel herschreven zou hebben.

E.Aartse

Uittreksel uit mijn dagboek over de grauwe klauwier.

Zaterdag 30 mei. Zie een klauwier met zijn kind. Hij blijft heel lang zitten tot ik vlak bij ben.

Zondag 31 mei. Zie weer de klauwierman met zijn kind op dezelfde plaats. Zie hem later weer en dan voert hij zijn jong.

Maandag 1 juni. Vind 't nest van de klauwier met 4 eieren. Ik begrijp, dat 't jong dat gevoerd wordt zijn wijfje is. 't Nest ligt in een meidoorn.

Dinsdag 2 juni. Vind bij 't nest van de klauwier een spitsmuis op een duindoorn geprikt en de klauwier heeft 5 eieren.

Woensdag 3 juni. Zie een 2de paar klauwieren niet ver van 't eerste; vind er later op de dag een kikker op een meidoorn geprikt.

Donderdag 4 juni. 't 2de paar klauwieren is nog in 't bosje.

Vrijdag 5 juni. De klauwier heeft 6 eieren, waarschijnlijk al eerder.

Zaterdag 6 en zondag 7 juni. Ik heb 't te druk met m'n andere nesten.

Maandag 8 vrijdag 19 juni. Er is aldoor niets te zien. 't Wijfje zit erg vast op 't nest en 't mannetje maakt veel lawaai.

Vrijdag 19 juni. De eieren zijn uitgekomen en nu liggen er 6 kleine nachtrose diertjes in 't nest.(Broedtijd dus 14 dagen, misschien 15 of 16).